

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
- 1.2 แนวคิดสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู
- 1.3 ทฤษฎีและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู
- 1.4 พัฒนาการวัยรุ่น
- 1.5 รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู
- 1.6 การอบรมเลี้ยงดูกับการอ่าน
- 1.7 แนวคิดของบลูมทางด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
- 2.2 จุดมุ่งหมายและกระบวนการอ่าน
- 2.3 ความหมายและความสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจ
- 2.4 ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
- 2.5 ระดับความเข้าใจในการอ่าน
- 2.6 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 3.1.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.1.2 งานวิจัยต่างประเทศ

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

3.2.1 งานวิจัยในประเทศ

3.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

1.1 ความหมายและความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูของการอบรมเลี้ยงดู

เด็กคือทรัพยากรอันมีค่าของประเทศ ดังนั้นการหล่อหลอมทรัพยากรเด็กนั้นจำเป็นจะต้องใช้วิธีการที่ถูกต้อง โดยเฉพาะเด็กวัยก่อนเรียน เป็นเด็กที่พ้นสภาพจากการเป็นทารกแล้ว และกำลังพร้อมที่จะรับการชี้นำอย่างที่ดีที่ถูกต้อง พร้อมทั้งรับการพัฒนาทั้งในด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ และการปรับตัวเข้ากับสังคม สิ่งแวดล้อม เป็นผู้ที่เจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เป็นหัวหน้าของชุมชน เป็นกำลังของประเทศชาติ เด็กจึงจำเป็นต้องเติบโตขึ้นมาอย่างเข้มแข็ง และมีอารมณ์มั่นคง สามารถยืนบนขาของตนเองได้ด้วยเชื่อมั่น และผจญปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี การที่จะได้เด็กที่มีลักษณะดังกล่าว จำเป็นต้องมีการอบรมและเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย การอบรมเลี้ยงดู ไว้หลายความหมาย ซึ่งพอที่จะนำเสนอโดยสังเขปดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524:15) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า การอบรมเลี้ยงดู คือ การที่ผู้เลี้ยงดูกับเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน อันเป็นแนวทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้รางวัลหรือลงโทษการกระทำต่าง ๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูด้วย ทำให้เด็กได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูอีกด้วย

กรรณิการ์ วิจิตรสุคนธ์ และ คารณีย์ สายะวัน (2529:22) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู คือ กระบวนการสอนที่มุ่งให้เด็กประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติ เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และหลีกเลี่ยงประพฤติในพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กได้เจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถจะควบคุมตนเองได้ มีความรับผิดชอบ และมีระเบียบวินัยในตนเอง

สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2534:19) ได้ให้คำจำกัดความของการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า หมายถึง ลักษณะวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เลี้ยงดูใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็ก และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงดูเอง ความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนสื่อ กิจกรรมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

จากความหมายที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ปกครอง หรือบิดามารดามีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น สติปัญญาบุคลิกภาพ และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูน่าจะหมายถึง ลักษณะที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยถ้อยคำและการกระทำ ลักษณะการปฏิบัติต่อเด็กมีผลต่อพฤติกรรมและมีผลต่อพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็กทำให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันไป ในด้านความสำคัญนั้น

จรรยา สุวรรณทัต (2530 : 21) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูส่งผลโดยตรงต่อเรื่องการพัฒนาอุปนิสัย บุคลิกภาพ จริยธรรม ศิลธรรม เช่นเดียวกับที่ส่งผลต่อด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความสามารถ ความสำเร็จ ตลอดจนจนถึงการปรับตัว

สุนทรวาที เขียรพิเชฐ (2532 : 28) กล่าวว่า iva เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศชาติ เป็นความหวังสูงสุดของพ่อแม่ อนาคตของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก ที่จะเจริญเติบโตต่อไปเป็นประชากรผู้รับภาระของประเทศในอนาคต เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูปลูกฝังอย่างถูกต้องให้มีพื้นฐานที่ดี ทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ อารมณ์ และสังคม พร้อมที่จะเผชิญกับสภาพสังคม ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้เป็นอย่างดี สามารถที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศได้

กรมวิชาการ (2534 : 4) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดเด็กที่สุดและเป็นสถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแหล่งเริ่มต้นในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่เป็นบุคคลแรกที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตรของตนให้มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเติบโตเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จึงนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ดังคำกล่าวของรูสโซ (Rosseau) ที่ว่า “เด็กเปรียบเสมือนผ้าขาวที่บริสุทธิ์ที่ผู้ใหญ่จะแต่งแต้มสีอะไรลงไปก็ได้ จะทำให้ผ้าขาวบริสุทธิ์กลายเป็นผ้าที่มีลวดลายสวยงามวิจิตรก็ได้ หรืออาจจะทำให้กลายเป็นผ้าที่เลอะเทอะมัวหมองอย่างไรก็ได้”

จะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ หรือมีอิทธิพลต่อตัวเด็กมาก การที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวมาดี ย่อมส่งผลถึงพัฒนาการทั้งทางร่างกายจิตใจและอารมณ์ ซึ่งจะสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กด้วย ในทางตรงกันข้าม หากเด็กขาดความอบอุ่นจากครอบครัว ขาดการเลี้ยงดูที่เหมาะสมย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและศักดิ์กันพัฒนาการทางด้านสติปัญญา หมายรวมถึงทักษะทางการอ่านที่เด็กจะได้รับด้วย ส่งผลให้เด็กขาดความสนใจในการอ่าน และเบื่อหน่ายในการเรียนไปในที่สุด

1.2 แนวคิดในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น โดยทั่วไปจะมุ่งหวังให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีศีลธรรมอันดี มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี และสร้างสรรค์ประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติได้ แต่การอบรมดูแลเด็กนั้น เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน และต้องใช้ความรู้ความสามารถพอสมควร ดังนั้น ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ให้ถูกต้องด้วย

อารี รังสินนท์ (2527:167) ได้กล่าวว่า บิดามารดา คือ ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นเด็กที่แข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี มีการปรับตัวกับเพื่อนฝูงได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง ก็เป็นผลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดานั่นเอง

กิติกร มีทรัพย์ (2530 : 309) ได้ศึกษาพบว่า เด็กวัยเรียน เป็นช่วงที่เจริญเติบโตและมีพัฒนาการอย่างกว้างขวางกว่าเด็กวัยก่อนวัยเรียน ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พ่อแม่ผู้ปกครองควรทำความเข้าใจกระบวนการ พัฒนาการ และอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อพัฒนาการที่สำคัญบางประการ อิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการที่สำคัญของเด็กวัยเรียนที่สมควรจะกล่าวถึงมี 2 ประการด้วยกัน คือ อิทธิพลจากครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพี่น้อง และการทำความเข้าใจกับอิทธิพลจากครอบครัวที่ส่งผลให้เกิดพัฒนาการไปในทางปกติ หรือไปในทางที่ก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจ และปัญหาทางกายอันเนื่องมาแต่สาเหตุทางจิตใจ หรือปัญหาทาง จิต - กายสัมพันธ์ และอิทธิพลจากโรงเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก และความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับกลุ่มเพื่อนของเด็กเอง เช่นเดียวกัน อิทธิพลดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการไปในทางบวกหรือในทางลบได้หลายอย่าง

Mussen (1986 อ้างใน พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์ 2538 : 22) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิตควรมีพื้นฐานของความรักและความอบอุ่นเป็นสำคัญ และเมื่อเด็กโตขึ้นเขาจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะเสริมสร้างพัฒนาการของเขาให้กว้างออกไป สภาพแวดล้อมของเด็กและทัศนคติของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อเด็กมาก โดยเฉพาะแบบแผนของครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กโดยตรงทั้งสิ้น การเรียนรู้ทางสังคมครั้งแรกของเด็กเกิดขึ้นที่บ้าน จากการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกภายในครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ที่เป็นแม่

Brazelton (1997 อ้างใน นนเนตร ธรรมบวร 2541 : 16-17) ได้กล่าวไว้ว่า พ่อแม่ และ ผู้ใหญ่ภายในครอบครัวควรปฏิบัติต่อเด็กด้วยการยอมรับและให้เกียรติ มีความเข้าใจต่อธรรมชาติ และหลักพัฒนาการของเด็ก ยอมรับว่าเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะเกิดจากพ่อแม่ คนเดียวกัน ดังนั้นการเลี้ยงดูเด็กจึงต้องสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก วิธีการเลี้ยงดูที่ได้ผลดีกับ เด็กคนหนึ่งอาจให้ผลตรงกันข้ามเมื่อนำไปเลี้ยงดูเด็กอีกคนหนึ่ง เพราะฉะนั้นการดูแลจึงต้อง ประยุกต์ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

จากแนวคิดข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบผิดพลาด ขาดความรู้ ขาดความรัก และขาดความเข้าใจในความ ต้องการของเด็กในแต่ละวัยแล้ว ผลย่อมกระทบถึงตัวเด็กโดยตรง นั่นก็คือ ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ไม่เป็นที่ต้องการของสังคม นั่นเอง และอาจส่งผลกระทบต่อประเทศชาติตามมาได้ เพราะเด็กเป็นกำลังส่วน หนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นผู้ปกครองจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เพราะเด็ก เรียนรู้มากที่สุดจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่อยู่รอบตัว จากการสังเกตการกระทำของผู้ปกครอง หรือผู้ใหญ่ที่อยู่รอบข้าง ดังนั้นถ้า ผู้ปกครองมีความขัดแย้งกันในเรื่องสาระคำสอนที่ต้องการอบรม บุตรหลาน จะทำให้เด็กมีความสับสน ไม่เข้าใจ และไม่สามารถพัฒนา “ตัวแบบที่ดี” ให้เกิดขึ้นใน ใจตนเองได้ ซึ่งตัวแบบที่ดีนั้นเป็นเสมือนแรงบันดาลใจให้เด็กเกิดความมานะพยายามที่จะก้าวไปถึง จุดที่ตนกำหนดหรือต้องการได้

1.3 ทฤษฎีและจิตวิทยาที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดู

Freud (อ้างใน ประสาร ทิพย์ธารา 2521 : 148) เน้นถึงความสำคัญของการปลูกฝัง บุคลิกภาพในวัยเด็กเล็กมากที่สุด เขากล่าวว่า “เด็กคือบิดาของมนุษยชาติ” (Child is father of man) ทั้งนี้เพราะเด็กจะต้องเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต และจะเป็นผู้ให้กำเนิดเด็กรุ่นต่อไปอย่างไม่มี ที่สิ้นสุด Freud ได้ตั้งทฤษฎีจิตวิเคราะห์ขึ้น โดยกล่าวว่า ในช่วง 1-5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่ สำคัญที่สุดของการพัฒนาบุคลิกภาพ เมื่อชีวิตผ่านพ้นวัยทารกมา บุคลิกภาพของคนได้พัฒนาขึ้น พื้นฐานและโครงสร้างเรียบร้อยแล้ว

Piaget (1986 : 118) สนใจกระบวนการที่พัฒนาการด้านสติปัญญาที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วย การกระทำ ทางด้านความคิดของเด็กไว้อย่างน่าสนใจ โดยที่เขามีความเชื่อว่า ความคิดก็เหมือนกับการพัฒนาทางร่างกายด้านต่าง ๆ ค่อย ๆ เติบโตจนถึงขีดสูงสุด โตเต็มที่ในระบะวัยรุ่น Piaget ได้ ทุ่มเทศึกษาเรื่องกระบวนการความคิดของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่น โดยแบ่งขั้นตอนความคิดออก เป็น 4 ลำดับขั้น แต่ละลำดับขั้นนี้มีลักษณะพิเศษของมันโดยเฉพาะ Piaget เชื่อว่าการศึกษาระบบ

ความคิดของเด็กจะเป็นแนวทางช่วยให้เข้าใจกระบวนการความคิดของผู้ใหญ่ และช่วยทำให้เรารู้จักได้ เ็นดู สามารถให้อภัยเด็กได้มากขึ้น ตลอดจนแนะนำแนวทางแก้ไขชีวิตของเด็กให้เขาได้เจริญไปในรูปแบบของเขา

Bruner (อ้างใน วิณี ชิดเชิวงค์ 2537 : 144) เป็นนักจิตวิทยาที่สนใจศึกษาเรื่อง พัฒนาการทางความคิด เขาเชื่อว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากขบวนการทำงานภายในอินทรีย์ Bruner เน้นความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมแวดล้อมต่อเด็ก ซึ่งมีผลต่อความงอกงามทางสติปัญญา และถือว่าสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญา เขาได้เสนอแนวความคิดใหม่ หลายประการที่เป็นประโยชน์น่าสนใจมาก เช่น การเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง การสอดแทรก พื้นฐานด้านวิชาการต่าง ๆ ให้กับเด็กในระดับต้นซึ่งเขาเชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้ได้

John Locke (อ้างใน สมพร สุทัศนีย์ 2526 : 31) มีความเชื่อว่า ความคิด ความชั่ว และความดีนั้นได้มาจากประสบการณ์ มิใช่สิ่งติดตัวมาแต่กำเนิด เขาเชื่อว่า เด็กเกิดมาบริสุทธิ์เหมือนผ้าขาว คือ ว่างเปล่าปราศจากความคิดใด ๆ เขาให้คำแนะนำว่า ให้พยายามสังเกตเด็ก และพยายามปรับ การศึกษาให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของเด็กให้มากที่สุด ขณะเดียวกันต้องพยายามศึกษาธรรมชาติ ของเด็กด้วย ให้พยายามเอาสิ่งที่เด็กมีอยู่ออกมาให้มากที่สุด

Erikson (อ้างใน พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์ 2538 : 21 – 22) ยังได้เน้นถึงการปฏิบัติของ ผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลาน ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ Erikson เน้นความสำคัญของ เด็กเล็กกว่า เป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ ฉะนั้นสิ่งรอบตัวเด็กจึงมีความสำคัญมาก ซึ่งหากว่าสิ่งแวดล้อม ที่เด็กประสบอยู่ทำให้เด็กมีความสุขจะมีผลทำให้เด็กเป็น ผู้มองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเกิดความไว้วางใจต่อผู้อื่น ในทางตรงข้ามจะทำให้เด็กขาดความสุข เป็นผู้มองโลกในแง่ร้าย และ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นการที่เด็กจะเรียนรู้โลกอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับเด็กเคยได้รับการตอบ สนองความต้องการในขั้นพัฒนาการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

1.4 พัฒนาการวัยรุ่น

เนื่องจากผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจัดว่าเด็กในวัยนี้อยู่ในช่วงของวัยแรกรุ่น ดังที่ Root (1956 อ้างใน พรพิมล เจียมนาครินทร์ 2539 : 18) อธิบายว่าวัยแรกรุ่น ในเด็กหญิงจะเริ่มตั้งแต่ช่วงอายุระหว่าง 11 – 14 ปี และเด็กชายจะอยู่ในระหว่าง 13 – 16 ปี การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงได้ ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวัยรุ่น ดังนี้

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ในวัยรุ่นนี้ สามารถแบ่งกล่าวได้เป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและสติปัญญา ซึ่งขอนำมากล่าวโดยสังเขปดังนี้

ด้านร่างกาย พบว่าร่างกายของวัยรุ่นนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในร่างกายของเด็กวัยรุ่นนี้ ส่วนใหญ่เกิดจากการทำงานของต่อมไร้ท่อ ซึ่งจะเริ่มทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมน อันจะมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กมาก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้แก่

การเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย เกิดจาก ระบบการย่อยอาหาร พบว่าส่วนของลำไส้จะยาวและกลมมากขึ้น ผนังลำไส้เพิ่มความหนาและแข็งแรง ทำให้ย่อยอาหารได้มาก กระเพาะอาหารขยายใหญ่ขึ้น ทำให้เด็กวัยรุ่นนี้รับประทานอาหารจุและหิวบ่อย ระบบการทำงานของต่อมไร้ท่อ ที่ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนอันมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก เช่น ต่อมเพศ ในเพศชายคืออัณฑะ ในเพศหญิงคือรังไข่ ต่อมไทมัส ทำหน้าที่ควบคุมไม่ให้เด็กมีความต้องการทางเพศเร็วเกินไป เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นต่อมนี้จะหายไป ต่อมพิทูอิทารี ซึ่งควบคุมการทำงานของต่อมอื่น ๆ เกือบทั่วร่างกายและสร้างฮอร์โมนควบคุมความเจริญเติบโตของร่างกาย ต่อมไทรอยด์ สร้างฮอร์โมนไทรอกซินซึ่งมีไอโอดีนเป็นสารประกอบ ควบคุมการเผาผลาญอาหารและการเจริญเติบโตของร่างกาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังเกิดจากระบบการหายใจ พบว่าความสามารถในการทำงานของปอดในเด็กวัยรุ่นนี้ จะได้มาตรฐานเมื่ออายุประมาณ 17 ปี ส่วนเด็กวัยรุ่นชายจะมีพัฒนาการช้ากว่าเล็กน้อย

การเปลี่ยนแปลงภายนอกในร่างกาย โดยปกติเด็กวัยรุ่นชายจะมีวุฒิภาวะทางร่างกายช้ากว่าเด็กวัยรุ่นหญิง ทำให้พัฒนาการของลักษณะเพศชั้นที่ 2 เกิดขึ้นช้ากว่าเพศหญิง กล่าวคือ พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยรุ่นเฉพาะช่วงตอนต้นเป็นไปอย่างรวดเร็วในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระดูก แขน ขา มือเท้า ซึ่งก็คือ พัฒนาการทางด้านความสูง น้ำหนัก แต่อวัยวะดังกล่าวจะเติบโตไม่สัมพันธ์กันจนดูเก้งก้างไม่ได้สัดส่วน ต่อมเหงื่อขับเหงื่อออกมามาก เริ่มมีกลิ่นตัว และเริ่มมีสีผิวขึ้นที่ใบหน้าเนื่องจากไขมันขยาย ลักษณะที่สังเกตได้ชัดเจน เช่น การเปลี่ยนแปลงของเสียง ในเด็กชายเสียงจะแตกและแหบพร่ามากขึ้น โดยปกติเสียงจะเริ่มเปลี่ยนเมื่ออายุประมาณ 13-14 ปี ส่วนเด็กหญิงจะเริ่มมีเสียงแหลมเล็กขึ้น การมีขนขึ้นตามร่างกาย ในเด็กชายเริ่มมีหนวดขึ้น มีขนที่รักแร้ และอวัยวะเพศขึ้น ปกติเพศหญิงจะไม่มีการมีขนขึ้นตามร่างกาย แต่อาจมีในบางรายที่ได้รับจากพันธุกรรม นอกจากนี้ยังเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะสืบพันธุ์ รวมทั้งของกล้ามเนื้อและกระดูก เป็นต้น

ด้านอารมณ์ เด็กวัยรุ่นนี้มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว มีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง ระดับความน้อยของอารมณ์แต่ละอย่างนั้นขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของเด็ก ขึ้นอยู่กับตัวเราที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ในวัยนี้เด็กจะมีการรับรู้และรับทราบภาวะของอารมณ์ในตัวเอง

และของผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกด้อยเด่นในแง่ต่าง ๆ ของตนเองด้วย ความรู้สึกของเด็กจะเป็นแบบตรงไปตรงมา เปิดเผย ไม่สามารถเก็บความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบได้ และมีความเคลือบแคลงสงสัยตัวอย่างในเรื่องต่าง ๆ อยู่ ที่เป็นเช่นนี้อาจมาจาก สาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะภายใน โดยเฉพาะจากการทำงานของต่อมไทรอยด์ ซึ่งเป็นตัวการที่ทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย นอกจากนี้ยังเกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ที่วัยรุ่นต้องเรียนรู้ถึงการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การวางตัวในสังคม การแต่งกาย การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นต้น

ด้านสังคม เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเจตคติและพฤติกรรมทางสังคมทุกอย่าง วัยรุ่นต้องการอิสระเสรีภาพในด้านการคบเพื่อน การเที่ยวเตร่ เมื่อวัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองขาดความมั่นใจ พวกเขาจะหัดเชยความรู้สึกนั้นด้วยการหันเข้าหาเพื่อน ซึ่งเด็กมักมีพฤติกรรมต่อต้านและไม่ค่อยอยากสนทนากับสมาชิกในบ้าน แต่อยากคุยกับเพื่อนมากกว่า ทำให้เด็กไม่ชอบอยู่บ้าน เนื่องจากวัยรุ่นมีความรู้สึกว่าตนเองมีการเจริญเติบโตทางร่างกายเหมือนผู้ใหญ่ทุกอย่าง แต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าตนยังเป็นเด็กอยู่หรือผู้ใหญ่กันแน่ เด็กจะมีความกระวนกระวายใจกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน เด็กจึงมีความพยายามที่จะหาเอกลักษณ์ของตนเองให้ได้ เพื่อจะได้มีความมั่นใจในตนเอง เมื่อวัยรุ่นพัฒนามากขึ้น เขาจะสามารถพัฒนาภาพพจน์ของตนเองอย่างแท้จริงได้โดยไม่ต้องการเพื่อน มาชดเชยในสิ่งที่เขาขาดอีกต่อไป เด็กจะเริ่มค้นหาเพื่อนแท้ที่แสดงตัวเองอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะปกป้องเพื่อนด้วยกัน

ด้านสติปัญญา นักจิตวิทยาหลายคนได้พยายามศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ และมีความเห็นตรงกันว่า สติปัญญาของมนุษย์จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ระหว่างอายุ 18-20 ปี และยังพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญาของเด็กกับตัวแปรอื่นอีกหลายตัว เช่น ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวทำให้เด็กมีพัฒนาการสูงหรือต่ำก็ได้

Piaget (1982 : 133-134 อ้างใน พรพิมล เจียมนาครินทร์ 2539 : 96) กล่าวว่าไว้ในระยะวัยรุ่น เด็กจะมีความสามารถเพิ่มขึ้นหลายอย่าง มีความสนใจและมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น สามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความกระตือรือร้นสูง สามารถใช้ความคิดที่มีเหตุผล และมีความพยายามที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพของตัวเองเพื่อสร้างความเชื่อถือกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2540 : 109 – 110) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ระบบประสาทของเด็กในวัยรุ่นกำลังพัฒนาเต็มที่ ทำงานติดต่อกับประสานงานดีขึ้น จึงทำให้ความสามารถของสมองเพิ่มขึ้นด้วย เด็ก

ในวัยนี้มีแนวความคิดของตนเองมากขึ้น สามารถตัดสินใจได้เอง มีความคิดริเริ่ม และต้องการทำงานเพื่อหาทักษะและประสบการณ์ใหม่

Bloom (อ้างใน พรพิมล เจียมนาครินทร์ 2539 : 96) ยังกล่าวไว้ว่า ในระยะวัยรุ่นเด็กจะมีความสามารถเพิ่มขึ้นหลายอย่าง มีความสนใจและมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น สามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นได้ดีมีความกระตือรือร้นสูง สามารถใช้ความคิดที่มีเหตุผล จากการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม ทำให้เด็กวัยนี้มีความพยายามที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองเพื่อสร้างความเชื่อถือกับผู้อื่น

ด้วยเหตุที่การอบรมเลี้ยงดูเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก จึงมีผู้สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าและเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในแง่ต่าง ๆ ไว้มากมายพอเสนอโดยสังเขป ดังนี้

Symond (1939 อ้างใน สุนารี เทชะไซควิวัฒน์ 2527 : 10) ศึกษาลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูก พบว่า พ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกโดยการยอมรับลูกจะทำให้ลูกมีความคิดเกี่ยวกับตนเองสูง มีความรู้สึกปลอดภัย มีความมั่นคงทางอารมณ์ ส่วนพ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกโดยการไม่ยอมรับลูก จะทำให้ลูกกลายเป็นคนที่ขาดความอบอุ่น มีความคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำ และมองโลกในแง่ร้าย

Hurlock (1955 อ้างใน วีระเกียรติ รุจิรกุล 2531 : 30) พบว่า เด็กที่ได้รับการยอมรับได้รับความรัก ความเท่าเทียมกัน และพ่อแม่เคารพในสิทธิของเด็ก ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะทำให้เด็กมีลักษณะความเชื่อมั่นในตนเองสูง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง มีความรับผิดชอบสูง และมีความคิดสร้างสรรค์

Radke (1964 อ้างใน ประพันธ์ สุททาวาส 2519 : 7) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า บิดามารดาที่ฝึกความเป็นระเบียบ จะทำให้บุตรเป็นคนเจ้าระเบียบ เคารพกฎเกณฑ์มีอารมณ์มั่นคง และปรับตัวได้ดี บิดามารดาที่เข้มงวดจะทำให้บุตรมีความวิตกกังวลสูง อารมณ์ไม่มั่นคง ไม่เป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว บิดามารดาที่ให้อิสระแก่บุตร จะทำให้บุตรคือร้อน ก้าวร้าว เป็นตัวของตัวเอง และมีเพื่อนมาก บิดามารดาที่ตามใจบุตรมากจะทำให้บุตรคือร้อน ก้าวร้าว เป็นตัวของตัวเอง และชอบคบเพื่อน

Hostler (1969 อ้างใน รอยพิมพ์ อิศระพงศ์พันธ์ 2535 : 15) กล่าวถึง การเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อลูกว่าหากเกิดเด็กคนใดไม่มีแม่ให้การอบรมเลี้ยงดู เด็กคนนั้นจะเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ทางด้านอารมณ์ สังคม และการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะแม่เป็นเสมือนผู้ก่อตั้งสิ่งเหล่านี้ให้แก่เด็ก โดยเด็กจะได้รับการเรียนรู้ที่จะรักจากการดูแล และการกระทำของแม่ ซึ่งถึงแม้ว่าเด็กขาดแม่จะมีความสำเร็จในตนเองเท่ากับเด็กอื่น ๆ ที่มีอยู่ก็ตาม แต่แม่ย่อมเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กมาก

Coville & Others (อ้างใน ประพันธ์ สุทราวาส 2519 : 8) ได้ศึกษาสาเหตุที่บุคคลมีพฤติกรรมขัดกับสังคม พบว่า สาเหตุหนึ่งจากทางด้านจิตวิทยา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดา กล่าวคือ การทอดทิ้ง เด็กที่รู้สึกว่ตนถูกทอดทิ้ง จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบ ประชดพ่อแม่ เพื่อดึงดูดความ สนใจโดยการทำความผิด และการตามใจมากเกินไปจนขอบเขต เด็กจะมีลักษณะคล้ายทารก เลี้ยงไม่โต ไม่รู้จักยับยั้งความต้องการ มีปฏิกิริยาเป็นปฏิกิริยาต่อสังคม และก้าวร้าว

จากทฤษฎีและจิตวิทยาที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ทฤษฎีและจิตวิทยาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จะสามารถช่วยให้ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ได้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ในการให้การศึกษอบรมเลี้ยงดูแก่เด็ก โดยจะคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทางที่ถูกต้อง และสามารถเข้าใจสภาพธรรมชาติของเด็กได้ดียิ่งขึ้น หากเกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก ก็สามารถหาทางแก้ไขได้อย่างถูกต้อง เด็กจะมีพัฒนาการต่าง ๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นั่นก็เพราะการเลี้ยงดูที่ถูกต้องวิธี

1.5 รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู

Faw and Belkin (1989 อ้างใน ดุษฎี โยเหลา 2535 : 16 – 17) ได้สรุป รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองจากงานวิจัยที่ศึกษาเด็กอายุ 2-6 ขวบ ได้ 3 รูปแบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล (Authoritative Pattern of Parenting) บิดามารดาอบรมให้ความรักแก่ลูก โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ลูกทำตามโดยจะพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของพ่อแม่และความต้องการของสังคมไปพร้อม ๆ กัน พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อเด็กทำดีจะให้คำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง และปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบเผด็จการ (Authoritarian Pattern of Parenting) บิดามารดา ควบคุมลูก โดยกำหนดกฎที่เข้มงวดและไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็ก และขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกายและไม่มีคำอธิบายใด ๆ ทั้งสิ้น

3. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบปล่อยตามใจ (Permissive Pattern of Parenting) พ่อแม่ดูแลลูกแต่ไม่รู้ว่าควรทำอะไร ลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุม และไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของการเป็นพ่อแม่ พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าพ่อแม่ในแบบเผด็จการ แต่เมื่อลูกขัดใจพ่อแม่ก็ตามใจ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 27) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูไว้ 4 แบบ คือ

1. แบบรักสนับสนุน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักใคร่ต่อลูกอย่างซื่อสัตย์ และยอมให้ลูกของตนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเข้าใจความรู้สึกของลูกเป็นอย่างดี
2. แบบควบคุม หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เลี้ยงดูโดยบังคับควบคุมลูกมาก และลงโทษลูกของตนเมื่อลูกแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นไปตามที่ตนต้องการ
3. แบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ได้ชี้แจงเหตุผลต่าง ๆ ให้แก่ลูกในการที่สนับสนุนให้ลูกกระทำการต่าง ๆ หรือในการห้ามปรามมิให้ลูกกระทำการใด ๆ
4. แบบลงโทษทางจิต หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ใช้วิธีว่ากล่าวตีสอนลูกด้วยวาจาเมื่อลูกกระทำความผิด พ่อแม่จะใช้วิธีการขู่ว่าจะไม่รัก และใช้วิธีตัดสิทธิ์อันเคยมีเคยได้ของลูก

วราภรณ์ รักวิจัย (2533 : 20 – 27) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกเป็นรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ความเอาใจใส่ และความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูลูก ต้องใช้เหตุผลกับลูกให้ลูกรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม วิธีการเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่จะให้ในสิ่งที่ลูกต้องการจริง ๆ จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ตรงกับพัฒนาการของลูก ตามความเหมาะสมกับความสามารถทางกาย อารมณ์ สังคม และทักษะของลูก โดยไม่บังคับให้ลูกทำให้สิ่งที่ลูกไม่ยอมทำหรือไม่สามารถทำได้
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวังเอาใจกับเด็ก เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เรียกร้องเอาจากลูก โดยพ่อแม่มีความต้องการเชิญให้ทำตามที่คุณแม่หวังไว้ พ่อแม่จะกำหนดวิธีชีวิตให้กับลูก ลูกต้องทำตามจุดประสงค์หรือความต้องการของคุณแม่ ลูกมีหน้าที่ทำตามทุกอย่าง แม้ว่าจะไม่ชอบก็ตาม
3. การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นการเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่สนใจจะอบรมสั่งสอนลูก ปล่อยให้ลูกทำตามอำเภอใจ ไม่มีใครคอยชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมให้ ไม่สนใจความเป็นอยู่ ไม่ดูแลยามเจ็บไข้ ให้ความรักแบบลำเอียง หรือดูต่ำลงโทษรุนแรงเกินเหตุ บางครั้งก็ปล่อยหน้าที่เลี้ยงดูเป็นของคนอื่น เลี้ยงดูแบบตามมีตามเกิด ซึ่งอาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือเป็นลูกที่เกิดมาโดยพ่อแม่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิด หรือเป็นครอบครัวที่แตกแยก
4. การเลี้ยงดูแบบรักถนอมมากเกินไป เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยปกป้องดูแลลูกมากเกินไป ไม่ให้ลูกได้รับความลำบากหรืออันตราย คอยให้ความช่วยเหลือลูกทุกอย่าง จนลูกไม่รู้จักริธีช่วยเหลือตนเอง ไม่รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีเรื่องอะไรขัดข้องพ่อแม่จะเป็นคนช่วยเหลือให้หมด โดยที่ลูกไม่ต้องทำอะไร คอยช่วยเหลือลูกทุกฝั้ว

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 156 – 159) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้ดังนี้

1. การเลี้ยงดูแบบรักและสนับสนุนลูก พ่อแม่ประเภทนี้ มักแสดงความรักความเอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของลูก ทำกิจกรรมร่วมกัน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความสนับสนุน ให้ความสำคัญแก่บุตร
2. การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอธิบายเหตุผลเมื่อต้องการส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำของลูก รวมทั้งการให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อให้ลูกเรียนรู้สิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ
3. การเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การปฏิบัติตัวของพ่อแม่เมื่อลูกทำผิดโดยใช้การดูว่ากล่าว ตำหนิ ทำท่าไม่พอใจ เมินเฉย มากกว่าลงโทษด้วยการทุบตีทำร้ายให้เจ็บ
4. การเลี้ยงดูแบบควบคุม พ่อแม่มักจะออกคำสั่งให้ลูกทำตาม และคอยดูแลอย่างใกล้ชิดว่าปฏิบัติตามหรือไม่ หากไม่ทำตามจะถูกลงโทษ
5. การเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีการเปิดโอกาสให้ลูกทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วย ตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น
6. การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดในระเบียบวินัยมากเกินไป มักเป็นครอบครัวแบบยุคสมัยเก่า ที่มีศตวรรษที่ 20 มาแต่โบราณ มีระเบียบกฎเกณฑ์ตามประเพณีมากมายที่ต้องปฏิบัติตาม
7. การเลี้ยงดูแบบตามสบาย เกิดกับครอบครัวสมัยใหม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง และมีความคิดว่าการให้อิสระทุกอย่างกับเด็กเป็นสิ่งที่ดีเพื่อให้เด็กได้เติบโตตามธรรมชาติ พ่อแม่ประเภทนี้จะตามใจเด็ก และให้ทุกอย่างที่เด็กต้องการ
8. การเลี้ยงดูที่มีการปกครองไม่สม่ำเสมอ พฤติกรรมของพ่อแม่ในการอบรมดูแลสั่งสอนเด็กไม่มีความคงเส้นคงวา ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของพ่อแม่เป็นสำคัญ การกระทำที่ไม่ดีอย่างเดียวกันของเด็กบางครั้งก็ถูกตำหนิ บางครั้งพ่อแม่ก็ไม่สนใจ ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น ทำให้เด็กเกิดความไม่แน่ใจว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่สมควรทำจริงหรือไม่
9. การเลี้ยงดูชนิดที่พ่อแม่ใช้อำนาจในการลงโทษอย่างรุนแรง การเลี้ยงดูในลักษณะนี้มักเกิดในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ พ่อแม่มีการศึกษาค่ำ นิยมการลงโทษที่รุนแรงทั้งทางวาจา คือ การด่าทอ ใช้คำหยาบ และทางการกระทำด้วยการเมียนตี ทำร้ายร่างกาย หรือทำโทษในลักษณะที่ขาดเมตตาต่อเด็ก พ่อแม่ในครอบครัวประเภทนี้มักจะเป็นประเภทหาเช้ากินค่ำ
10. การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หรือมีการเลี้ยงดูแบบตามบุญตามกรรม คือ การที่พ่อแม่ลูกขาดความใกล้ชิดกัน แม้ว่าจะอยู่บ้านเดียวกัน พ่อแม่ไม่เคยดูแลเอาใจใส่ลูก ไม่เห็นคุณค่าของ

บุคคลในครอบครัว ไม่มีความมุ่งมั่นในตัวบุคคล ไม่มีความกระตือรือร้น เด็กไม่มีแรงกระตุ้นจากพ่อแม่

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า นักจิตวิทยา นักการศึกษา ต่างก็แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้ต่าง ๆ กันตามทัศนะของแต่ละคน แต่ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูนั้นมี 4 ลักษณะใหญ่ๆ ด้วยกันคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนอย่างมีเหตุผล
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ

ลักษณะต่างๆ ที่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของบุตรหลานที่แสดงออกมา หากเด็กไม่มีการปรับปรุงพฤติกรรม ก็จะส่งผลให้เป็นพฤติกรรมที่ติดตัวเด็กต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของบลูมทางด้านการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ในการแบ่งเกณฑ์การพิจารณาโดยการประเมินผลออกเป็น 6 แขนง (รายละเอียดได้กล่าวไว้ในภาคผนวก ง หน้า 89) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์บรรทัดฐานในการสร้างแบบสอบถาม ที่จะให้นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดของการอบรมเลี้ยงดู

1.6 การอบรมเลี้ยงดูกับการอ่าน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์มาก กล่าวคือ การอ่านเป็นกุญแจไขไปสู่ความสำเร็จ ในการพัฒนาเด็กสิ่งหนึ่งคือ การทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน อันจะเป็นหนทางสู่ความสำเร็จในอนาคต การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก นอกจากทางด้านภาษาพูดและภาษาเขียนแล้ว การส่งเสริมทางการอ่านก็ควรจะต้องเป็นไปพร้อมๆ กันด้วย เพราะนั่นจะทำให้เด็กเกิดความประทับใจและสร้างความเข้าใจได้ว่า หนังสือคือความหมาย และจะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่านด้วย

ผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อพัฒนาการด้านการอ่านของบุตรหลาน นั่นก็คือ ผู้ปกครอง เป็นครูคนแรกของบุตรหลาน ซึ่งมีอิทธิพลมากกว่าโรงเรียน ในการพัฒนา การอ่านของบุตรหลาน ดังนั้นการ ส่งเสริมพัฒนาการทางการอ่านให้แก่เด็ก ผู้ปกครองจำเป็นต้องเข้าใจวิธีการเลี้ยงดูบุตรหลานด้วย ถ้าผู้ปกครองมีวิธีการเลี้ยงดูบุตรหลานที่ดีและถูกต้อง สิ่งนี้จะเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมให้กับเด็กด้วย ซึ่งจะทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านได้

แต่ปัจจุบันพบว่า หลังจากที่ผู้ปกครองได้ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนแล้ว โดยส่วนมากก็มักจะยกภาระด้านการเรียนเขียนอ่านให้ไว้แก่โรงเรียน โดยที่ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อผลของการเรียนของบุตรหลานเท่าที่ควร ยังผลให้เด็กไม่มีความพร้อมในการเรียนอย่างจริงจัง และเหตุนี้เอง จึงส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็ก รวมถึงพัฒนาการทางด้านการอ่านด้วย ซึ่งเป็นด้านที่สำคัญต่อการเรียนในชั้นสูงต่อไป

สันต์ สิงห์ภักดี (2530 : คำนำ) ได้กล่าวว่า ไม่มีหลักฐานว่า การหัดอ่านหนังสือตั้งแต่อายุยังน้อย เป็นการทำลายสมองและก่อให้เกิดปัญหาภายหลัง การกลับเป็นตรงกันข้ามมากกว่า เด็กเรียนพูดจากพ่อแม่ได้โดยไม่ลำบากจนใด การที่เด็กเรียนอ่านหนังสือก็เป็นเรื่องไม่ลำบากจนนั้น

นิตยา ประพุดติกิจ (2540 : คำนำ) ได้กล่าวว่า ผลการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมากได้ยืนยันว่า การส่งเสริมเด็กในด้านการอ่านจะต้องทำตั้งแต่เด็กยังเล็ก ๆ เพราะการสร้างทัศนคติและการเรียนรู้ในด้านใดก็ตาม เด็กเล็ก ๆ จะรับรู้ได้เร็ว และมีความพึงใจในประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย เพราะความคิดของเด็กยังบริสุทธิ์

สรุปได้ว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเด็ก จะมีความแตกต่างจากเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองที่ต่างคนต่างอยู่ต่างทำ นั่นคือเด็กจะมีปัญหาในด้านต่าง ๆ มากมายรวมถึงทางด้านการศึกษาและการอ่าน เพราะเด็กขาดการสนับสนุนที่ควรได้รับจากผู้ปกครอง ซึ่งพฤติกรรมการอ่าน ความรักการอ่านย่อมเป็นผลต่อเนื่องกับสิ่งที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาในลักษณะใด การฝึกความมีเหตุผล การรู้จักการอ่านค้นคว้าด้วยตนเอง ย่อมมาจากการได้รับตัวอย่างจากครอบครัวอย่างปฏิเสธไม่ได้

ดังนั้น ในการวิเคราะห์ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีผลในด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจแตกต่างกันหรือไม่ จึงจำเป็นต้องให้เด็กทำแบบทดสอบเกี่ยวกับการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินผลการอ่านต่อไป

1.7 แนวคิดของบลูมทางด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมครอบครัว

ตัวแปร 6 ตัวที่บลูมทำการวิจัยร่วมกับคณะศิษย์ของเขา (ดังกล่าวไว้ในภาคผนวก ง หน้า 89) ในการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงสภาพแวดล้อมระหว่างบ้านกับโรงเรียน การศึกษาตามหลักการนี้ทำให้สามารถจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ตามสภาพการศึกษา อาชีพของพ่อแม่ สภาพเศรษฐกิจ ฐานะสังคม เชื้อชาติ ซึ่งการจัดแบ่งเหล่านี้จากผลการศึกษามีส่วนสัมพันธ์เป็นนัยสำคัญต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียน

งานการศึกษาที่เน้นถึงภาษาที่ใช้ในบ้าน มีผลต่อเด็กเล็กได้ความว่า ภาษาที่พ่อแม่ใช้กับลูกมีผลต่อพฤติกรรมของลูกทางด้านการคิดการเรียนรู้ และพฤติกรรมทางสังคมที่เด็กมีต่อผู้อาวุโสกว่าและกลุ่มเพื่อน นักการศึกษาที่ทำการศึกษาสภาพการอบรมของครอบครัวต่างให้ความเห็นว่า แต่ละครอบครัวล้วนมีหลักสูตรและแผนการสอนต่าง ๆ กันไป ความแตกต่างกันของหลักการหรือที่ บลูมใช้ว่า หลักสูตรและการสอนจากบ้านนี้ ได้สร้างความแตกต่างกันของเด็กในการรับการสอนจากโรงเรียน ผู้ใหญ่ในบ้านเป็นผู้กระตุ้นความเฉลียวฉลาดของเด็ก และเป็นผู้จัดเตรียมพื้นฐานการรับรู้เบื้องต้นเพื่อการรับการเรียนรู้ของเด็กต่อไปในโรงเรียน

1. แรงกระตุ้นเพื่อความสำเร็จ พ่อแม่เป็นผู้จุดแรงบันดาลใจให้แก่ลูก พ่อแม่อาจสร้างความบันดาลใจโดยการให้รางวัลเมื่อลูกเรียนได้คะแนนดี เพราะทำให้ลูกกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น และทำให้ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียน ปัญหาการเรียนของลูกได้

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเสริมความสำเร็จมีดังนี้

1.1 ประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยการจัดประชุมกันระหว่างบ้านคือพ่อแม่กับโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบความเป็นไปในโรงเรียน จัดให้พ่อแม่ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ในการรายงานความก้าวหน้า ความเป็นไปของเด็ก

1.2 จัดรายการทางโทรทัศน์และสื่อมวลชน ให้พ่อแม่และครูได้ร่วมกิจกรรมพิเศษด้วยกัน เช่น ทางด้านดนตรี การเต้นรำ และศิลปะ ซึ่งจะช่วยเสริมความบันดาลใจในการพัฒนาความคิดของเด็ก

1.3 ทางโรงเรียนควรจัดทำข่าวสาร และเหตุการณ์ทางด้านวัฒนธรรม งานประเพณีดีงามของสังคมเพื่อแจกให้แก่พ่อแม่

1.4 พ่อแม่ควรสนใจร่วมการจัดนิทรรศการและงานสร้างสรรค์กับครูปีละหลาย ๆ ครั้ง

2. กิจกรรมภายในบ้าน ครอบครัวควรกระตุ้นให้ลูกได้มีกิจกรรมเพื่อให้ลูกได้รู้จักสภาพแวดล้อมกว้างขึ้น การจัดเที่ยวสวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์และสถานที่ที่น่าสนใจในชุมชนเป็นสิ่งที่ควรกระทำ โดยการจัดผ่านทางสื่อมวลชนและการสนทนากันภายในบ้านถึงกิจกรรมที่น่าสนใจในชุมชน การสร้างสิ่งเร้าความสนใจให้แก่ลูก ควรทำดังนี้

2.1 ในเวลาอาหารเย็น ควรจัดให้เป็นเวลาที่เด็กสามารถพูดเหตุการณ์สำคัญในวันนั้น ๆ และครอบครัวได้อภิปรายสิ่งที่เห็นว่าเป็นเรื่องน่าสนใจหรือสำคัญ

2.2 ควรจัดกิจกรรมการไปเที่ยวที่ไม่ต้องแพงนัก เช่น ในเมือง หรือในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยที่เป็นประโยชน์และมีค่าต่อเด็ก

2.3 ครอบครัวควรให้ความสนใจข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ จากโรงเรียน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

2.4 เด็ก ๆ ควรได้รับการสนับสนุนทางด้านการจัดกิจกรรมและการทำงานตาม โอกาสพิเศษต่าง ๆ

2.5 ห้องสมุดสาธารณะควรสนับสนุน ในการช่วยเด็กให้มีบัตรห้องสมุด เช่นเดียวกับห้องสมุดโรงเรียน เพื่อยืมหนังสือตามปกติ และช่วยส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวางขึ้น

3. นิสัยในการทำงาน รูปแบบการเลี้ยงดูและกิจวัตรในบ้านเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมและนิสัยของเด็กทั้งในและนอกโรงเรียน เด็กควรได้รับการจัดเวลาในการทำงาน กิน เล่น และเวลานอน สิ่งที่เป็นผลดีต่อเด็กที่สุดคือ ควรมีที่ในบ้านสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งที่ ทำงานเงียบ ๆ ในครอบครัวที่ยากจนมากอาจมีที่จำกัด แต่ควรเป็นการจัดเวลาและ/หรือระบบที่จะ สามารถให้สมาชิกครอบครัวมีงานทำร่วมกัน และรู้ถึงความร่วมมือในการทำงาน การใช้เวลา

3.1 เอกสารหรือสิ่งพิมพ์จะต้องมีข้อมูล คำแนะนำ โดยให้ผู้ปกครองเป็นผู้แพร่ หลายคำแนะนำที่เป็นประโยชน์เหล่านั้น เป็นการให้พ่อแม่เห็นความสำคัญในเวลาให้เวลาดูแลลูก

3.2 โรงเรียนควรจัดประชุมพบผู้ปกครองเป็นครั้งคราวเพื่อแลกเปลี่ยนคำแนะนำใน การจัดเวลากิจกรรมในบ้าน

4. พัฒนาการทางภาษาของเด็ก บลูมพบว่าแบบแผนความสามารถทางภาษาของผู้ใหญ่ ก่อตัวก่อนอายุ 20 ปี หลังจากนั้นจะเปลี่ยนไม่มาก ความสามารถในการใช้ภาษา แบบแผนของ ภาษา และความสามารถทางภาษาอื่น ๆ จะคงที่เมื่ออายุราว 25-35 ปี การสอนภาษาให้ได้ประสิทธิภาพ จะต้องใช้ความพยายามอย่างเป็นระบบ การได้คำแนะนำจากบ้าน เพื่อนบ้าน จะช่วยพัฒนาภาษาได้ คำแนะนำที่ควรเป็นมีดังนี้

4.1 เด็กอายุมากกว่าอาจเป็นพี่เป็นตัวแทนภาษาให้กับน้อง ควรกระทำโดยการ อ่านหนังสือนิทานที่เหมาะสม

4.2 รายการโทรทัศน์จัดประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็กเล็กได้ดูที่บ้าน

4.3 ห้องสมุดควรจัดรายการอ่านนิทานสำหรับเด็กเล็ก 4-10 ปี เพื่อเสริมให้เด็ก ได้มีโอกาสพัฒนาทางด้านคำศัพท์

5. บรรยายากทางวิชาการในบ้าน เกี่ยวข้องกับความสนใจของพ่อแม่ต่อเรื่องทางวิชาการ เช่น ลักษณะหนังสือที่พ่อแม่อ่าน บทสนทนาที่พ่อแม่พูดกันและพูดกับลูก ๆ ทางด้านความคิดและ เหตุการณ์ รวมถึงลักษณะท่าทีที่พ่อแม่ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างของความคิด สติปัญญาให้กับลูก ๆ

6. การช่วยเหลือด้านวิชาการ บ้านจะแตกต่างกันทางด้านขอบเขตความสามารถในการช่วยสอนการบ้านให้ลูก พ่อแม่บางคนพยายามสอยรายบุคคลเป็นพิเศษให้ลูกตามที่ต้องการ การกระทำที่พ่อแม่ส่วนใหญ่ตั้งความมุ่งหวังในการช่วยลูกเพื่อแก้ปัญหาทางการเรียน แต่พ่อแม่บางส่วนก็ไม่มีความอดทน ไม่มีทักษะการสอน ทางแก้ไขในการเสริมความรู้ความรู้ให้แก่เด็กเรียนจะกระทำได้อย่างไร โดยมีสมาคมครู – ผู้ปกครองที่เข้มแข็ง ในการช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ที่ด้วยการศึกษา ดังนี้

6.1 เด็กที่มีปัญหาในการติดตามบทเรียน ควรได้รับการสอนเสริมอย่างสม่ำเสมอ

6.2 การบ้านที่ครูมอบหมาย ควรกระทำในโรงเรียนมากกว่าปล่อยให้เด็กไปทำที่บ้าน

6.3 ควรจัดหาสื่อพิเศษที่เป็นอุปกรณ์การเรียนให้แก่เด็กที่ไม่เข้าใจบทเรียน เครื่องมือนี้จะต้องรวมแบบฝึกหัด หน่วยการสอน เกมส์ และโสตทัศนอุปกรณ์ และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับระดับกลุ่มนักเรียนที่พื้นความเข้าใจต่าง ๆ กัน

6.4 ควรจัดเด็กให้ทำงานเป็นกลุ่มย่อยเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6.5 เด็กที่โตกว่าในครอบครัวต้องช่วยเหลือน้อง ในการทำการบ้านจากโรงเรียน หรือกิจกรรมที่โรงเรียนมอบหมาย ลูกคนที่อาจได้รับการฝึกเป็นพิเศษในการสามารถสอนให้น้อง ๆ ได้

การวิจัยถึงสภาพแวดล้อมบ้านแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่หลักการของ 2 สภาพแวดล้อม อาจจะประสานกันได้ ข้อความจากกิจกรรมที่กล่าวมานับจากข้อ 1-6 เป็นการนำให้สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ประสานเป็นแนวทางเดียวกันกับทางบ้าน กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องเพิ่มความพยายามในการประสานงานกับทางครอบครัว

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

2.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ เพราะทำให้มนุษย์เป็นผู้มีสติปัญญาที่ดี และทำให้ปรับตัวเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้โดยง่าย ทำให้เป็นผู้ทันต่อสถานการณ์และก้าวทันโลกด้วยเหตุนี้ จึงมีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ โดยไม่แตกต่างกันมากนัก เช่น

สุณีย์ สินธุเดชะ (2523 : 140) ให้ความหมายว่า การอ่าน หมายถึง การเก็บใจความหรือถ่ายทอดตัวหนังสือออกเป็นความคิด ความรู้ ความเข้าใจ การอ่านเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งสาร คือ ผู้เขียน กับผู้รับสาร คือ ผู้อ่าน และจะต้องเป็นความสัมพันธ์ การ

สื่อสารที่ดี กล่าวคือ ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและรับรู้จากผู้เขียน และเข้าใจด้วยว่าผู้เขียนนั้น ให้สาระอะไรแก่ผู้อ่าน

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2529 : 84) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านคือกระบวนการรับรู้และเข้าใจข้อความใน ข้อเขียนของตนเองหรือของผู้อื่น รวมทั้งการรับรู้เครื่องหมายสื่อสารต่าง ๆ

ประทีน มหาจันทร์ (2530 : 13) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้

Goodman (1988 : 5 – 6) กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือกระบวนการรับรู้ทางภาษาซึ่งเป็น กระบวนการจิตวิทยาภาษาศาสตร์ (Psycholinguistics) นั่นคือเริ่มจากผู้เขียนบันทึกโดยใช้หลักทาง ภาษาศาสตร์และผู้อ่านสร้างความหมายนั้นขึ้นมา ดังนั้นจึงเป็นการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างความคิดและ ภาษาซึ่งผู้อ่านแปลภาษาออกเป็นความคิด

Dale (อ้างใน จุฑารัตน์ เดชวงศ์ญา 2539 : 9) ได้ให้ความหมายของการอ่าน ว่า การ ให้ความหมายของสัญลักษณ์ที่เพิ่มขึ้นเพื่อถอดความหมายของสัญลักษณ์เหล่านั้น ในขณะที่อ่านผู้อ่าน จะได้รับเอาความรู้สึกและความคิดของผู้เขียนตามไปด้วย ดังนั้นการอ่านจึงเกี่ยวข้องกับการตีความ จากสิ่งที่ผู้เขียนเขียนขึ้น

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นการรับรู้และเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านจากตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ ผ่านสายตาของผู้อ่าน โดยแปลความหมายออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด และอาศัยประสบการณ์ เดิมของตนเองไปช่วยในการตัดสินใจ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อ้างใน กรมวิชาการ 2534 : 58) ได้ ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สรุปได้ว่า การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้ มากกว่า การศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เป็นการเปิดสมองของผู้อ่านได้กว้าง สามารถได้แนวคิดและวินิจฉัย เนื้อหาสาระได้ นอกจากนั้นยังเป็นการเสริมสร้างจินตนาการได้อีกด้วย

จินตนา ใบกาชุย (2534 : 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นสิ่ง สำคัญในการพัฒนาความเจริญของงานทางสมองและสติปัญญา การอ่านเป็นปฏิกิริยาที่ดีที่บำรุงสมองให้ เจริญวัย พลอยพาให้สติปัญญาของงานไปในทางที่ถูกต้อง มีเหตุผล

สุจริต เพียรชอบ , สายใจ อินทร์พรชัย (2538 : 136) ได้กล่าวว่า ทักษะการอ่านเป็น ทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน และมีทักษะในการอ่าน มีอัตราเร็ว

ในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมานั้น จึงสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญยิ่ง ประชาชนจะมีประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิต และจะสามารถพัฒนาประเทศชาติได้หรือไม่นั้น ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชาติ ถ้าคนในชาติมีความรู้ ย่อมทำให้การพัฒนาและการปฏิบัติกิจการต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี ดังนั้น การอ่านหนังสือจึงเป็นวิธีการพัฒนามนุษย์ได้ดีที่สุดวิธีหนึ่ง

2.2 จุดมุ่งหมายและกระบวนการอ่านการอ่าน

การอ่านเป็นการแสดงพฤติกรรมในการสื่อความหมายอย่างหนึ่งของมนุษย์ และยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญซึ่งมีความสลับซับซ้อนอย่างมีระบบและมีขั้นตอนหลายประการดังนี้

อัมพร สุขเกษม (2520 : 5 – 6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านว่ามี อ่านเพื่อความบันเทิงหรือพักผ่อน อ่านเพื่อหาความรู้ ซึ่งผู้อ่านต้องมีพื้นฐานทางการอ่านพอสมควร และต้องมีการจับใจความสำคัญของเรื่อง มีการจดบันทึกไว้ ในบางครั้งต้องอาศัยการท่องด้วย และอ่านเพื่อเสริมความคิด ผู้อ่านต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี ตั้งปัญหาตามตัวเองอยู่เสมอในขณะที่อ่าน และตอบปัญหาให้ตัวเอง จะเป็นการช่วยเสริมความคิดได้เป็นอย่างดี

สนิท ตั้งทวี (2536 : 1 – 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้คือ เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียด เพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยย่อ เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อต้องการทราบข่าวสารข้อเท็จจริง เพื่อการศึกษาค้นคว้า เป็นการอ่านเพื่อให้เข้าใจ สามารถประเมินค่า ดีความ วิพากษ์วิจารณ์ให้กว้างขวางออกไป เพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับในวงสังคม เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดคล้องกับแนวคิดของ เอกฉันท จารุเมธีชน (2539 : 37 – 38) ซึ่งแบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ คือ อ่านเพื่อศึกษาเรื่องราวโดยละเอียด ได้แก่ การอ่านตำราวิชาการต่าง ๆ อ่านเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ ได้แก่ การอ่านคำแนะนำ อ่านเพื่อหาคำตอบของคำถามหรือปัญหา อ่านเพื่อหาข้อมูลเพื่อทำการวิจัย และอ่านเพื่อความเพลิดเพลินบันเทิงใจ ได้แก่ อ่านนวนิยาย วรรณคดี เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะจารย์ภาควิชาภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร (2541 : 46-47) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ คือ การอ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง เป็นการอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อหาคำตอบสั้นๆ หรืออ่านหัวข้อสำคัญ หรือความคิดหลักของข้อความทั้งหมด เช่น การอ่านพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ การอ่านประกาศ การอ่านข้อความโฆษณา เป็นต้น การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ สามารถอ่านได้จาก

ข้อเขียนในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น อ่านข่าวเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ อ่านข้อเขียนเพื่อประกอบการตัดสินใจและเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งการอ่านนี้จะทำให้เราเข้าใจปัญหามานานาชนิด และการอ่านเพื่อความบันเทิง ได้แก่ การอ่านการ์ตูน เรื่องสั้น นิยาย นวนิยาย เรื่องชวนหัวต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกบันเทิงใจ ทำให้ผู้อ่านมีสุขภาพจิตดี

สรุปได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายใหญ่ ๆ อยู่ 3 ประการ คือ ต้องการให้รู้ ต้องการให้รับ และต้องการให้ความบันเทิง

Goodman & Niles (1970 อ้างใน ศรีวิไล ดอกจันทร์ 2528 : 124) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านไว้ว่า การอ่านเริ่มที่ตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ในลักษณะหนึ่ง จุดมุ่งหมายคือการหาความหมายในระบบการเขียนด้วยตัวหนังสือ ย่อมจะต้องมีความสัมพันธ์กันโดยตรงระหว่างคำพูด และภาษาเขียน ตัวหนังสือเป็นตัวแทนของเสียงพูดเท่านั้น การรับรู้ด้วยสายตา มีความสำคัญต่อเรื่องของการอ่านอย่างมาก และโดยความเป็นจริงแล้ว ไม่มีความหมายอะไรเลยในสัญลักษณ์ หรือระบบการเขียน ไม่มีความหมายในรูปร่าง และการจัดเรียงรูปร่างสัญลักษณ์เหล่านั้นเลย เพราะสัญลักษณ์ หรือระบบสัญลักษณ์เป็นเครื่องชี้บ่งความหมายตามที่ตกลงกันไว้เท่านั้นเพราะความหมายที่แท้จริงมีอยู่ในใจของผู้เขียน และในใจของผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านย่อมมีความสามารถ “ก่อร่าง” สร้างความหมายขึ้นมาได้จากการอ่าน และได้รับ “สาร” ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับ “สาร” ที่ผู้เขียนต้องการจะส่ง

วาสนา บุญสม (2538 : 22) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญมากในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ซึ่งมีองค์ประกอบของกระบวนการอ่าน 4 ส่วน คือ ผู้อ่าน การอ่านจะเกิดขึ้นได้ต้องมีผู้อ่าน ตัวอักษรและความหมาย ถ้าผู้อ่านเข้าใจความหมายของตัวอักษรจึงเรียกว่าเป็นการอ่าน มีการเลือกความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของตัวอักษรและสามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุด ในหลาย ๆ ความ ของบริบทได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยการพินิจ พิจารณาด้วยเหตุและผล จึงจะถือว่าเป็นการอ่านที่สมบูรณ์ เพราะมีทักษะทางด้านความเข้าใจเนื้อเรื่องและความคิดเชิงวิจารณ์เพิ่มขึ้น และมีการนำไปใช้ เมื่อผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของตัวอักษร สามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุด และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชา การใช้ภาษาไทย (2539 : 5 – 8) กล่าวว่า กระบวนการอ่านมีระบบและขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การรู้จักคำ เป็นกระบวนการอ่านขั้นแรกที่เกิดขึ้น เมื่อผู้อ่านรู้จักคำและรับรู้ความหมายของคำนั้น หากเป็นการอ่านออกเสียง ผู้อ่านจะสามารถแปลรหัสตัวอักษรออกมาเป็นเสียงได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 การเข้าใจความหมายของสาร เป็นกระบวนการรับสารที่มีความหมายอยู่ในถ้อยคำ วลี ประโยคข้อความหรือเรื่องราว แต่ละคนอาจจะเข้าใจสารไม่ตรงกัน ขึ้นอยู่กับการตีความ ตลอดจนพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์การอ่านของแต่ละคน

ขั้นที่ 3 การมีปฏิกิริยาต่อสาร เป็นกระบวนการรับสารที่เกิดขึ้นเมื่ออ่านแล้ว “คิด” คล้อยตามหรือขัดแย้ง หรือแยกแยะข้อมูล และเปรียบเทียบความคิดว่า ส่วนใดเหมาะสม หรือตรงกับความหมายที่แท้จริงของเรื่องที่อ่าน การคิดในลักษณะเช่นนี้ คือการมีปฏิกิริยาต่อสาร ซึ่งมีทั้งด้านอารมณ์และความคิด ผู้อ่านจะใช้วิจารณญาณ ตัดสินสารที่รับมาได้ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ทั้งในชีวิตและจากการอ่าน ซึ่งสะสมมาแต่เดิม

ขั้นที่ 4 การรวบรวมความคิด เป็นขั้นของการตัดสินใจหรือประเมินได้ว่า ผู้อ่าน อ่านแล้ว เข้าใจ มากน้อยเพียงใด สามารถที่จะสรุปรวบรวมความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่าน นำมาประสมประสานกับความรู้ ความคิด และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านที่ได้สะสมไว้ นอกจากนี้ ยังเป็นขั้นตอนการอ่าน ที่ทำให้ผู้อ่านได้ เปรียบเทียบสิ่งใหม่กับสิ่งเก่า แล้วเลือกรับหรือจดจำตามที่ต้องการ ความรู้และความคิดที่ประสมประสานกันนี้ จะทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ ๆ ความรู้ความคิดเป็นที่ยึดแย้ง ได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มพูนมากขึ้น เป็นความสนใจใหม่ ๆ หรือทัศนคติใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการอ่านขั้นสุดท้าย

ดังนั้น การอ่านจะสัมฤทธิ์ผลได้ ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการอ่านเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่าการอ่านมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการอ่านเสมอ เพราะจะทำให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่เกิดจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

2.3 ความหมายและความสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ความเข้าใจการอ่านนั้น นับว่ามีความสำคัญที่สุด และเป็นหัวใจหรือจุดมุ่งหมายหลักในการอ่าน เพราะการอ่านสิ่งใดก็ตามถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่านก็ถือว่าเป็นการอ่านที่ไม่สมบูรณ์ เพราะความสำเร็จของผู้อ่านจะวัดได้จากระดับของความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน ฉะนั้นความเข้าใจในการอ่าน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อกระบวนการอ่าน

ชาวล แพร์ตกุล (2520 : 134) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นความสามารถในการผสมผสาน แล้วขยายความรู้ความจำให้ได้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล เช่น ผู้อ่านจะต้องมีความรู้เดิมหรือรู้ละเอียดย่อย ๆ ในเรื่องนั้นมาบ้าง และสามารถใช้ความรู้เหล่านั้นมา

อธิบายหรือตอบคำถามสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ที่มีสภาพทำนองเดียวกันกับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้ว โดยใช้ถ้อยคำภาษาเป็นของตนเอง

กมล การกุศล (2529 : 185) อธิบายความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ได้ครบถ้วน ถูกต้องและรวมถึงเข้าใจความหมายหรือวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สามารถแสดงความรู้และความคิดเห็น ตลอดจนวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งที่ตนอ่านอย่างมีเหตุผล

อิสรา สารงาม (2529 : 109) ได้ให้ความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นการแปลความของสัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ใช้แทนคำพูดหรือนัยหนึ่งก็คือเป็นความสามารถที่ผู้อ่านจะอนุมานข้อสนเทศหรือความหมายอันพึงประสงค์จากสิ่งที่ได้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และที่สำคัญคือ ผู้อ่านต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของตนเองในการตีความสิ่งที่อ่านเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่อ่านและเข้าใจจุดประสงค์ในการเขียนของผู้เขียนอีกด้วย

สุชุม เกลยทรัพย์ (2531 : 127) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ กระบวนการค้นหา ความหมาย หรือความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความคิดเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของ ผู้อ่าน ซึ่งการอ่านให้เข้าใจขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านด้วย ไม่ใช่มองผ่านประโยคหรือย่อหน้า แต่จะตีความหมายและประเมินความเห็นเหล่านั้นด้วย

จะเห็นได้ว่า การที่จะอ่านได้อย่างเข้าใจนั้น ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน เช่น ประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เทคนิคที่ใช้ในการอ่าน รวมถึงการฝึกฝนและสั่งสมความรู้ในเรื่องที่อ่าน เพื่อที่จะใช้ประโยชน์ในการอ่านอย่างแท้จริง เนื่องด้วยความเข้าใจในการอ่านเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการอ่านทุกชนิด ถ้าผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้องแล้วย่อมจะได้รับความรู้จากการอ่านอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุพิมพ์ ศรีวรพันธ์สกุล (2521 อ้างในสุทธธีรัตน์ คงไทย 2539 : 9) ที่กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการศึกษา นักเรียนที่มีความเข้าใจในการอ่านสูงจะสามารถอ่านตำราและข้อความต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ทำให้เป็นผู้มีเหตุผลมีความสามารถในการใช้วิจารณ์ญาณประเมินค่า สรุปความ และตีความได้ ความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นพื้นฐานทางวิชาการและเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างยิ่งของนักอ่านที่มีประสิทธิภาพ

เอกฉัท จารุมะธิน (2539 : 37) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเพื่อความเข้าใจว่า จะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านจับใจความได้ถูกต้องแม่นยำ เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน

รู้จักวิธีอ่านหนังสือว่าเล่มไหนควรใช้วิธีอ่านอย่างไร สามารถประเมินผลจากสิ่งที่ตนอ่านได้ รวมทั้งมีวิจารณ์งานในการอ่าน และสามารถวิจารณ์ได้

สรุปได้ว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความสามารถทางการอ่าน ทำให้การอ่านประสบความสำเร็จ อันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของการอ่านเพื่อความเข้าใจ และทำให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้อันเกิดจากการอ่านเพื่อความเข้าใจนี้ ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้

2.4 ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ความสามารถทางการอ่านของผู้เรียน ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนคนใดที่มีความสามารถทางการอ่านสูง ก็จะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย ดังนั้นนักการศึกษา นักจิตวิทยา นักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ และนักภาษาศาสตร์ จึงให้ความสำคัญต่อการอ่านมากและได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

Shepherd (1973 อ้างใน สุจิตรา อินทรศรี 2537 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถทางการอ่านเป็นความสามารถของผู้อ่านที่ใช้ความคิดติดตามข้อเขียนที่ผู้เขียนได้เขียนไว้ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจภาษาของผู้เขียนและตีความหมายให้ตรงกับความต้องการของผู้เขียน

ส่วน Morris & Dore (1989 : 48) กล่าวไว้ว่า ความสามารถทางการอ่านหมายถึงความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในข้อความที่อ่าน สามารถสรุปโยงความสัมพันธ์ จัดรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มตามหัวข้อหรือประเภท และแยกแยะข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องได้โดยจะต้องอ่านอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ จะต้องศึกษาโครงสร้างของบทอ่าน หาใจความสำคัญและลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง

นอกจากนี้ สมุทฺร เชนเชวนิช (2530 : 34) ก็ได้สรุปความสามารถของความเข้าใจการอ่านไว้ 6 ประการ คือ

1. สามารถจดจำเรื่องราวที่อ่านมาแล้วได้ เมื่อถึงคราวที่ต้องการจะใช้ประโยชน์หรืออ้างอิงก็ทำได้ไม่ยาก
2. สามารถจับใจความสำคัญได้ สามารถแยกแยะ หรือระบุประเด็นหลักออกจากประเด็นย่อยที่ไม่จำเป็น หรือไม่สำคัญเกี่ยวข้องมากนักได้ สามารถประเมินได้ว่าอะไรบ้างที่ควรสนใจเป็นพิเศษหรือคัดทิ้งไป
3. สามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องราวหรือข้อคิดเห็นที่อ่านมาแล้วได้ว่า มีนัยสำคัญหรือลึกซึ้งมากน้อย ขนาดไหนเพียงใด

4. สามารถสรุปลงความเห็นจากสิ่งที่อ่านมาแล้วได้อย่างถูกต้อง มีเหตุผลและน่าเชื่อถือ
5. สามารถใช้วิจารณญาณของตนไตร่ตรองข้อสรุป หรืออ้างอิงต่าง ๆ ของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง และเป็นระบบไม่สับสน
6. สามารถถ่ายโอนหรือประสมประสานความรู้ที่ได้จากการอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ความสามารถทางการอ่านนั้นได้แก่ ความสามารถในการด้านความคิด ความสามารถทางด้านภาษาและตัวหนังสือ การแปลความ ตีความ รวมไปถึงความสามารถที่จะเข้าใจโครงสร้างของประโยค ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำตลอดทั้งประโยค ความหมายของคำในบริบท ซึ่งแต่ละคนย่อมมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้เดิมในการอ่านของแต่ละคน

2.5 ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ในเรื่องระดับความเข้าใจในการอ่านนั้น ได้มีการกล่าวว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านจะขึ้นอยู่กับ จุดประสงค์ในการอ่านของผู้อ่าน ซึ่งแตกต่างกันออกไป การอ่านที่มีจุดประสงค์ต่างกัน ก็ย่อมต้องการระดับความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันด้วย นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป เช่น

Burmeister (1974 อ้างใน ศิริวรรณ อินทร์พ่วง 2540 : 17 - 18) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 7 ระดับด้วยกันคือ

1. ระดับความจำ เป็นการจำในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ ได้แก่การจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วัน เดือน ปี คำจำกัดความ ใจความสำคัญของเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือคำสั่งที่ระบุไว้
2. ระดับการแปลความหมาย เป็นการนำข้อความหรือสิ่งที่รู้ไปแปลเป็นรูปอื่น เช่น แปลจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง รวมทั้งการถอดความหมายหรือการนำเอาใจความของเนื้อเรื่องไปแปลงเป็นแผนภูมิได้
3. ระดับการตีความ คือความเข้าใจหรือมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เขียนมิได้ระบุไว้โดยตรง เช่น การเข้าใจสาเหตุของเรื่องที่อ่านได้ แม้ว่าจะได้อ่านเฉพาะผลของเหตุการณ์ก็ได้ล่วงหน้าว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป การจับใจความสำคัญของเรื่องได้ โดยที่ผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน การเข้าถึงจิตใจและความรู้สึกของตัวละครในเรื่องที่อ่าน สามารถเชื่อมโยง

บุคคลในเรื่องว่าเป็นจริงหรือสมมุติขึ้น และอะไรที่เป็นสาเหตุให้เป็นเช่นนั้น และการจินตนาการที่เข้าถึงสภาพชีวิตของบุคคลในเรื่องที่อ่าน

4. ระดับการประยุกต์ใช้ คือ ความสามารถในการเข้าใจหลักการ และสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้จนสำเร็จ นั่นคือ นำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง ซึ่งเป็นความสามารถในระดับค่อนข้างสูงของการเรียนรู้

5. ระดับการวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการอ่านที่แยกแยะส่วนประกอบย่อย ๆ ที่ประกอบเข้ากันเป็นส่วนใหญ่ได้ เช่น การวิเคราะห์โฆษณาชวนเชื่อว่า ผู้เขียนโฆษณาควรจะเป็นใคร ทำงานให้ใคร มีจุดมุ่งหมายอะไร เป็นต้น

6. ระดับการสังเคราะห์ คือ ความสามารถที่นำเอาความคิดเห็นที่ได้จากสิ่งที่อ่านมา ผสมผสานกันแล้วจัดเรียบเรียงใหม่ เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง นอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้จากการอ่าน

7. การประเมินผล เป็นการวางแผนท์ แล้วตัดสินใจสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นบรรทัดฐาน เช่น เรื่องราวที่เป็นจริง ที่เป็นจินตนาการ ที่เป็นความคิดเห็น และเรื่องราวที่เป็นความเชื่อของเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

Dallman & others (1974 อ้างใน รัตนา วาตะวัฒนะ 2537 : 14) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความเข้าใจในระดับข้อเท็จจริง คือ ความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านตามตัวอักษรที่เขียนไว้ ความเข้าใจขั้นตีความ คือ ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความ ตีความ และแปลความหมายจากเรื่องที่อ่านได้ และความเข้าใจขั้นประเมินค่า คือ ความสามารถในการประเมินค่าสิ่งที่อ่านมาโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านพิจารณาและตัดสินใจ

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525 : 75) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ 3 ระดับ ดังนี้

- การอ่านเอาเรื่อง การอ่านระดับนี้มีความหมายบ่งชี้แล้วว่า อ่านหนังสือออก อ่านได้อ่านแล้วรู้ว่าเรื่องอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่

- การอ่านแล้วแปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือจากการอ่านเอาเรื่อง

- การอ่านขั้นวิจารณ์ การอ่านขั้นนี้ต้องใช้สติปัญญาขั้นสูงสุด

เพ็ญศรี รังสิยากุล (2528 : 123) แบ่งความเข้าใจออกเป็น 3 ระดับ คือ ความเข้าใจตามตัวอักษร ความเข้าใจที่เกิดจากการตีความหมาย และความเข้าใจที่จะนำไปสู่การสรุป

สรุปได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านจะมีความแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของการอ่าน โดยมีการเรียงลำดับความเข้าใจในการอ่าน จากชั้นง่ายไปสู่ชั้นยาก ซึ่งเป็นความเข้าใจในระดับสูง ดังเช่น การแบ่งระดับความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญข้างต้น ดังนั้น ในการอ่านจึงควรพัฒนาความสามารถทางการอ่านในระดับความเข้าใจของผู้อ่านให้เหมาะสม

2.6 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ในการเรียนการสอน การอ่านจะประสบผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงมีผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนี้

ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2528 : 140 – 141) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนี้ ผู้อ่านจะต้องเป็นผู้รู้ภาษานั้น ๆ ดีแล้วก่อนที่จะมีการอ่าน และต้องรู้จักวิเคราะห์หรือแยกแยะคำ โดยดูว่าประกอบขึ้นด้วยเสียงอะไรบ้าง อีกทั้งต้องเรียนรู้ถึงลักษณะคำ, นึกออก และแยกแยะตัวอักษรได้แม้จะเขียนแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวพิมพ์ ตัวเขียนหวัดหรือตัวบรรจง และแม้จะอยู่ในรูปของคำประสมหรือคำสมาส ต้องเรียนรู้ว่าลักษณะการอ่านที่มีหลักอยู่ว่า อ่านจากซ้ายไปขวา หรืออย่างอื่น ๆ ตามลักษณะของภาษานั้น ๆ ต้องเรียนรู้ว่ามีระบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับเสียงซึ่งจะช่วยให้สามารถอ่านคำหรือออกเสียงคำอื่น ๆ แม้คำที่ไม่รู้จักมาก่อนได้ ต้องเรียนรู้วิธีเข้าใจและระลึก สัญญาณ หรือแนวแนะในอันที่จะอ่านออกเสียง หรือในอันที่จะรู้ความหมายของคำ ต้องเรียนรู้ว่า ตัวอักษรเป็นตัวแทนคำพูด และมีความหมายเปรียบเทียบกันได้ และต้องเรียนรู้การใช้เหตุผลและความนึกคิดต่อสิ่งที่อ่านภายในขอบเขต ความรู้ สถิติปัญญา และประสบการณ์ของเขา

นอกจากนี้ Pearson & Johnson (1978 อ้างใน สุจิตรา อินทรศรีศรี 2537 : 17) ยังได้กล่าวถึง องค์ประกอบภายในตัวผู้อ่านได้แก่ ความรู้ด้านภาษา คือ เสียง โครงสร้าง ศัพท์ ความสนใจ แรงจูงใจ และความสามารถในการอ่าน หมายถึง สามารถจับใจความจากสิ่งที่อ่านได้

2. องค์ประกอบภายนอกตัวผู้อ่าน ได้แก่ ลักษณะของสิ่งที่อ่าน เช่น ความยากง่ายของศัพท์ ประโยค และโครงเรื่อง สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น บ้านและโรงเรียน ซึ่งมีพ่อ แม่ เพื่อน และครู

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของการอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ การจัดกิจกรรมการอ่านที่ต้องจับใจความสำคัญประเด็นต่าง ๆ คือความเรื่องราวหรือประเด็นนั้น ๆ ใคร่ตรงและสรุปจดจำ นำไปใช้ได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา กับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของเด็กนี้ ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดเคยทำมาก่อน แต่มีงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงและอาจเกี่ยวเนื่องถึงงานวิจัยเรื่องนี้ได้ ดังนี้

3.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ

งานวิจัยในประเทศ

ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์ (2537) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แตงวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 80 คน ที่เรียนโดยการเน้นทักษะกระบวนการแบ่งเป็น กลุ่มควบคุม และ กลุ่มทดลอง กลุ่มละ 40 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนการอ่านโดยเน้นทักษะกระบวนการ มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .001

สุทธิรัตน์ คงไทย (2539) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพลับพลาชัยพิทยาคม อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา 30 คน และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่า พัฒนาการทางการอ่านเพื่อความเข้าใจของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความแตกต่างกับกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ กลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีพัฒนาการทางการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่า อีกทั้งยังมีความสนใจในการอ่านสูงกว่าด้วย ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริวรรณ อินทร์พ่วง (2540) ศึกษาผลของการใช้วิธีสอนแบบ ซี ไอ อาร์ ซี ที่มีผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 42 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 45 คน ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยต่างประเทศ

Delaney (1985 อ้างใน จุฑารัตน์ เดชวงศ์ญา 2539) ศึกษาโดยแบ่งนักเรียนเกรด 4 และเกรด 5 ออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 ฝึกให้จับใจความสำคัญแล้วบันทึกไว้ กลุ่มที่ 2 ฝึกให้อ่าน เนื้อเรื่องแล้วขีดเส้นใต้ใจความสำคัญและจดบันทึกไว้ ส่วนกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติ ผลการทดลองพบว่า คะแนนความเข้าใจในการอ่านโดยเฉลี่ยของ นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มสูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน

Cross & Paris (1988 อ้างใน สุจิตรา อินทร์ศรี 2537) ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจ ในการอ่าน โดยวิธีสอนที่เรียกการสอน โดยบอกกลวิธีการเรียนรู้ (Informed Strategies for Learning) ซึ่งเป็นวิธีสอนที่อิงแนวอภิปัญญา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 และเกรด 5 จะได้รับการสอนให้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีในขณะที่เรียน เพื่อให้รู้ถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เกี่ยวกับกลวิธี โดยรู้และตระหนักถึงลักษณะวิธีและเหตุผลที่จะใช้ ซึ่งครูจะอธิบายให้เข้าใจอย่างกระจ่างชัดเจน แล้วจึงปล่อยให้ให้นักเรียนฝึกฝนและเลือกใช้กลวิธีในการอ่านแบบต่าง ๆ อย่างอิสระ ผลการทดลองสรุปได้ว่า การสอนโดยบอกวิธีการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น และมีความตระหนักถึงกลวิธีการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นด้วย

สรุปจากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ต่างเล็งเห็นความสำคัญของการอ่าน จึงได้มีการทดลองวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มนุษย์ได้พัฒนาการอ่านให้ดียิ่งขึ้นไป อันมีผลต่อความสำเร็จในชีวิตของความเป็นมนุษย์นั่นเอง งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านจึงมีมากมายดังตัวอย่างข้างต้น และมักประสบผลสำเร็จตามที่ผู้วิจัยได้ทดลองศึกษา ดังนั้นการใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้การอ่านพัฒนาขึ้นจึงถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อมนุษย์ และต่อระบบการศึกษาด้วย

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

พงษ์ศิริ ดีวาจา (2527) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนภาษี “สุนทรวิทยานุกูล” จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 102 คน โดยใช้แบบสอบถามกับบิดามารดาและนักเรียน และแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยปรากฏว่า รูปแบบการ อบรมเลี้ยงดู ทั้ง 3 แบบคือ แบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละ มีผลต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

สุนารี เทชะโชควิวัฒน์ (2527) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 228 คน พบว่า การอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รอยพิมพ์ อิศระพงศ์พันธ์ (2535) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบคือ แบบให้ความรักความอบอุ่น แบบฝึกฝนระเบียบวินัยในตนเอง และแบบใช้เหตุผล ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ถัดมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกวินัยในตนเอง และแบบให้ความรักความอบอุ่น แต่ทั้ง 3 แบบก็มีความไม่แตกต่างกันมากนัก

พรเพ็ญ ชัยมงคล (2537) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 525 คน โดยใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดริเริ่ม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .167 ถึง .420 ลักษณะความเป็นผู้นำ โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง .296 ถึง .421 และอัตมโนทัศน์ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .211 ถึง .327 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบ กับความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .103 ถึง .250 และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .101 ถึง .118

พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์ (2538) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความพร้อมทางสติปัญญาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครอง นักเรียน และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 64 คน ซึ่งอยู่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และการให้ความสำคัญของผู้ปกครอง ต่อความพร้อมในการเรียนของ นักเรียน และแบบทดสอบความพร้อมทางสติปัญญา

ผลปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความพร้อมทางสติปัญญา ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การอบรมเลี้ยงดูลักษณะใช้เหตุผล ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจบังคับ ($r = -.19$) แบบทะนุถนอมมากเกินไป ($r = -.29$) และแบบปล่อยปละละเลย ($r = -.56$) ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญของผู้ปกครอง ที่มีต่อความพร้อมในการเรียน กับความพร้อมทาง สติปัญญา เมื่อแยกตามกลุ่มลักษณะการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ทุกกลุ่มการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.49 – 0.82

งานวิจัยต่างประเทศ

Morrow and Wilson (1961 อ้างใน รอยพิมพ์ อิสระพงศ์พันธ์ 2535 : 26) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าครอบครัวของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นครอบครัวที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนเด็ก

Ashworth (1963 อ้างในพงษ์ศิริ คีวาจา 2527 : 34) ทำการศึกษานักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 จำนวน 178 คน จากโรงเรียนเด็กผิวดำ 8 โรงเรียน นักเรียนทุกคนมีระดับความสามารถทางสมอง 120 ขึ้นไป ได้พบว่าแรงกระตุ้นจากผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

Goldfarb (1963 อ้างใน อัจฉรา สุขารมณ และคณะ 2528 : 13) ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กกำพร้า 2 กลุ่ม ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง เด็กกลุ่มแรกได้รับความรักความเอาใจใส่จากผู้ปกครองเช่นเด็กทั่ว ๆ ไป ส่วนเด็กกลุ่มทดลองเป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ซึ่งขาดความเอาใจใส่จากแม่อย่างเพียงพอเป็นระยะเวลา 3 ปีต่อจากนั้นจึงนำเข้ามาเลี้ยงในบ้านด้วยกันกับเด็กกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเด็กทั้ง 2 กลุ่มโตขึ้นจนมีอายุ 12 ปี จะมีความแตกต่างทางพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและด้านความคิด เด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาช้า โดยเฉพาะในเรื่องการให้เหตุผล การคิดแบบนามธรรม ตลอดจนภาษา และยังมีบุคลิกภาพเป็นคนก้าวร้าว ขาดการควบคุมตนเอง ปรับตัวไม่ดี ต้องการพึ่งพาคนอื่นตลอดเวลา

Crowley (1969 อ้างใน พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์ 2538 : 33) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของเด็กที่พ่อแม่ปกครองแบบใช้อำนาจ และแบบให้ความรัก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ

นิวยอร์ก ผลการวิจัยพบว่า พ่อแม่ที่เลี้ยงดูแบบให้ความรักลูก จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลางและสูง ส่วนเด็กที่พ่อแม่ปกครองแบบใช้อำนาจจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สรุปจากผลงานวิจัยทั้งต่างประเทศ และในประเทศทำให้เห็นแนวทางว่า สภาพแวดล้อมในบ้าน รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งวิชาภาษาไทยด้วย และยังแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูง จะมีความสามารถทางการอ่านสูงด้วย ดังนั้นเมื่อการอ่านมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางภาษาแล้ว จึงมีแนวโน้มให้เชื่อว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง อาจมีผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจด้วย